

Образованието за животни вештини како промотор на личниот и социјалниот развој на децата

Образованието за животни вештини е внесено во основното образование од 2009 год. како програма подготвена од Бирото за развој на образованието и финансиски поддржана од канцеларијата на УНИЦЕФ во Скопје. Се реализира на одделенските часови во сите одделенија од основното образование, преку посебен наставен пристап наменет за водење работилници.

„Најмногу од сè ми се допаѓа, и мислам дека е најефективно, што учениците се зближуваат, опуштаат уште од првиот неделнички час, се расонуваат од краткиот викенд 'со слатко посвивање наутро', наспроти доскоро реализираните монотони одделенски часови.“ (Невенка Јованова, одделенска наставничка во ОУ „Рајко Жинзифов“, Долно Оризари, Велес)

Преку образованието за животни вештини (ОЖВ) се стекнуваат знаења, вештини и ставови/вредности што им овозможуваат на децата и младите да практикуваат здрави облици на однесување и да ги избегнуваат оние што се закана за нивното физичко, емоционално и социјално здравје. На тој начин, ОЖВ им помага на децата и младите одговорно и конструктивно да се соочуваат со сложените предизвици кои произлегуваат од влијанијата на средината и истовремено му помага на училиштето во формирање здрави и одговорни граѓани, подготвени компетентно да учествуваат во општествениот живот.

„Задоволство е за време на работилниците за животни вештини да се почувствува желбата на секое дете да учествува. Им се овозможува на учениците да учат како на соодветен начин да постапуваат кога ќе се најдат во конкретна ситуација.“ (Лила Арсова, одделенска наставничка во ОУ „Рајко Жинзифов“, Долно Оризари, Велес)

Преку балансирање на односот меѓу знаењата/информациите, ставовите/вредностите и вештините кои учениците треба да ги стекнат, ОЖВ го претвора знаењето во однесување. Така на пример, наместо само да им пренесува на учениците информации за штетните последици од пушењето, пиењето алкохол и користењето дрога, ОЖВ пристапот развива себе-почитување и само-доверба кај учениците, ги учи како да одолеат на социјалните и врсничките притисоци, како да се справуваат со анксиозност и стрес и како да избегнуваат активности што се опасни по сопственото здравје и опкружување. На тој начин, преку ОЖВ учениците учат како да изберат и да практикуваат здраво однесување и да избегнуваат однесување што е закана за нивното физичко, емоционално и социјално здравје.

„Интересен и забавен час со многу игри кој ти помага секогаш да ја донесеш правилната одлука.“ (Мартин Магденоски, ученик во VII одд. во ОУ „Др. Владимир Полежиноски“, Кичево)

Кога се работи за образование за животни вештини, не е доволно да се определи кои се вештините кои учениците треба да ги совладаат, туку и кои наставни методи ќе се користат. Како ќе се поучува е подеднакво важно со тоа што ќе се учи. Тоа значи дека наставата насочена кон стекнување животни вештини треба да се засновува на активни методи и пристапи што овозможуваат учениците да учат низ искуство, практикувајќи ги овие вештини. Во таквото учење клучна е улогата на наставникот – од него/неа зависи дали образованието за животни вештини ќе се сведе на пренесување знаења за

тоа како би требало да се постапува во определени ситуации или пак ќе опфати и стекнување на вештини што ќе му овозможат на ученикот да постапува на соодветен начин кога ќе се најде во конкретна ситуација.

„Интересно ми е. На овие часови можам да играм и да научам како да се однесувам. Секој час е интересен. Секој може да каже што мисли и да створи свое мислење што е добро, а што не.“ (Аделиса Кицара, ученичка во III одд. во ОУ „Рајко Жинзифов“, Долно Оризари, Велес)

„Учениците на забавен и интересен начин добиваат одговори на прашањата од нивното секојдневие, а одделенскиот час од час за броење изостаноци се претвори во катче каде се игра, дебата и дискутира.“ (Славица Блажеска, предметна наставничка по англиски јазик во ОУ „Др. Владимир Полежиноски“, Кичево)

Од реализацијата на Образование за животни вештини на одделенски час во II и во V одд. во ОУ „Рајко Жинзифов“, Долно Оризари, Велес